

מחודדים

ת"ר ושננתם שיהיו דברי תורה מחודדים בפך (קידושין ל.)

מערכת: 073-249-0403
m@sdaf.co.il

לנ"נ
הגה"ח ר' פינחס רוזנבוים זצ"ל
נלב"ע כ"ו ניסן תשע"ז

גליץ
470-471

חולין דף ק'. יום שב"ק פרשת ראה - כ"ה אב תשפ"ו

דף ק' - ע"א

גיד הנשה: אינו בטל ברוב - משום שהוא בריה. חתיכה של נבילה: אינה בטילה ברוב - גם לשיטה הסובר 'את שדרכו לימות' שנינו, משום שחתיכה שראויה להתכבד בה לפני האורחים אינה בטילה, ואי אפשר ללמוד אחת מהשני.

חתיכת נבילה ודג טמא שנתערב - לרבה בר בר חנה: אוסרת רק אם תיתן טעם ברוטב ובקיפה ובחתיכות. לרב: כיון שנתן טעם בחתיכה - הרי חתיכה עצמה נעשית נבילה, ואוסר כל החתיכות כולם מפני שהם מינה - כשיטת רבי יהודה שמין במינו אינו בטל. ואינו די בחתיכת איסור לאסור הכל משום מין במינו - 'לאבי' בשקדם וסילק האיסור. 'לרבה' גם אם לא קידם וסילק, משום שכל מין ומינו ודבר אחר (רוטב ותבלינים) מסלקים מינו כמו שאינו והאינו מינו רבה עליו ומבטל, אבל כיון שהחתיכה נעשה נבילה צריך שיהא באינו מינו שישם גם כנגד חתיכה זו ולא ממספק בביטול חתיכת האיסור לבדה.

דף ק' - ע"ב

משנה, גיד הנשה בטמא - לחכמים: אינו נוהג, לרבי יהודה: נוהג, שהרי נאסר מבני יעקב ועדיין בהמה טמאה מותרת. אמרו לו: נאמר בסיני אלא שנכתב במקומו.

נבילת עוף טמא - אינו מטמא בגדים בבית הבליעה (כעוף טהור) - שנאמר 'נבילה וטרפה לא יאכל לטמאה בה' - מי שאיסורו משום 'כל תאכל נבלה' מטמא, יצא זה שאינו אסור משום נבילה רק משום אל תאכל טמאה, שאין איסור נבילה חל על איסור טמאה.

גיד הנשה בשליל - לתנא קמא: נוהג, לרבי יהודה: בטהורה - אינו נוהג (ומותר חלבו), שנאמר 'כל בבהמה תאכלו' בטמאה - נוהג.

שנינו בבבלי: על אלו טומאות הנזיר מגלה - על המת וכזית מהמת, וכזית מן המת הוא בנפל שלא נקשר אבריו בגידים. ומכאן הוכיחו שהאיברים נוצרים קודם גידים, ובכל זאת סובר רבי יהודה שחל איסור גיד על איסור טמאה - שכן איסורו נוהג בבני נח, כמדוקדק לשונו במשנה.

חולין דף ק"א. יום א' פרשת שופטים - כ"ו אב תשפ"ו

דף ק"א - ע"א

האוכל גיד הנשה של בהמה טמאה - לרבי יהודה: חייב שתים, משום גיד וטמאה - שיש בגידים בנותן טעם. לרבי שמעון: פטור, ואינו חייב משום טמאה - שסובר אין בגידים בנותן טעם, ואינו חייב משום גיד - שנאמר 'על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה' - מי שגידו אסור ובשרו מותר, יצאה זו שאסור גם בשרה.

האוכל גיד הנשה של נבילה - לרבי מאיר: חייב שתים משום נבילה וגיד, שיש בגידים בנותן טעם, ואיסור כולל חל על איסור. לחכמים: חייב רק משום גיד, ולא משום נבילה - שאין איסור חל על איסור גם באיסור כולל.

האוכל גיד הנשה של עולה או שור הנסקל - חייב שתים גם לחכמים, שהוא איסור כולל באיסור חמור (שהרי נאסר גם בהנאה). וחכמים הוא לרבי יוסי הגלילי הסובר שרק איסור כולל וחמור חל על איסור קודם, כדלהלן.

טמא שאכל קדש טמא - לתנא קמא: חייב, לרבי יוסי הגלילי: פטור. ופירש רבא: אם נטמא הגוף ואחר כך נטמא הבשר - לכולי עלמא חייב, שהרי איסור כרת של בשר טמא קודם לאיסור אכילה בטומאת הגוף (ומה שהקשו חכמים לרבי יוסי הגלילי: הרי גם טמא שאכל טהור כיון שנגע בו טימא? הוא מפני שסברו שבכל אופן פטור). ונחלקו אם נטמא הבשר ואחר כך הגוף - לחכמים: איסור חל על איסור מפני שהוא כולל חתיכות טהורות. ולרבי יוסי הגלילי: אין איסור חל על איסור גם ככולל, ואף על פי שבאיסור חמור מודה שחל על איסור קל - אין לטעון שטומאת גוף חמור יותר מפני שהעונש בכרת, שמצד שני טומאת בשר חמורה - שאין לה טהרה במקוה.

דף ק"א - ע"ב

עשה מלאכה בשוגג ביום הכיפורים שחל בשבת - לרבי עקיבא: חייב שתי חטאות, שנאמר 'שבת היא' 'יום הכפורים הוא'. לרבי יוסי הגלילי (לאחר היפוך השיטות): חייב רק אחת. שסובר שאין איסור חל על איסור גם באיסור כולל. 'לרבי יוחנן' החיוב הוא רק משום מלאכה שבת ולא על איסור מלאכה ביום הכיפורים, ולכן רק אם שגג בשבת חייב, אבל אם הזיד בשבת ושגג ביום הכיפורים פטור - משום ששבת קבוע ויום כיפורים נקבע על ידי בית דין. 'לרבה' החיוב הוא על אחד מהם משום שסוף סוף שניהם חלים בבת אחת ושקולים, ולכן חייב בין אם שגג בשבת והזיד ביום הכיפורים, ובין הזיד בשבת ושגג ביום הכיפורים - והוא בשעת שמד שגזרה הלכות שלא לקיים יום כיפורים, ושלחו להם מארץ ישראל שניהגו באחת השבתות יום הכיפורים כדי שלא תשתכח תורה פטור, ולרבה בשבת כזו שלח רבי יוחנן שאם שגג ביום הכיפורים והזיד בשבת פטור, שהרי אין זה יום כיפורים, ורק אם שגג בשבת חייב (גם אם הזיד ביום כיפור).

שנינו במשנה, גיד הנשה בטמאה - לחכמים: אינו נוהג, לרבי יהודה: נוהג, שנאמר כבר לבני

יעקב - אמרו לו: וכי נאמר 'על כן לא יאכלו בני יעקב', והלא נאמר 'בני ישראל'? הרי שבסיני נאמר ציווי זה רק שנכתב במקומו לדעת טעם האיסור! ואף על שנקראו בני ישראל גם קודם סיני שנאמר 'וישאו בני ישראל את יעקב אביהם', כיון שנאמר לאחר מעשה אין לומר שנאסר מאז - שלא נאמרה התורה לפרקים.

חולין דף ק"ב. יום ב' פרשת שופטים - כ"ז אב תשפ"ו

דף ק"ב - ע"א

איבר מן החי בטמאה - בן נח: לדברי הכל מזהירים גם על הטמאים כטהורים. בישראל: נחלקו כדלהלן.

לרבי יהודה ורבי אלעזר: נוהג בבהמה חיה ועוף בטמאים ובטהורים. ודרשו מקרא שנאמר 'רק חזק לבלתי אכול הדם כי הדם הוא הנפש ולא תאכל הנפש עם הבשר', רבי אלעזר: דורש כל שאתה מצווה על דמו - אתה מצווה על איבריו, וטמאים גם מצווים באיסור דם, לרבי יהודה: אין צריך פסוק - שהרי לדבריו איסור אבר חל על איסור טמאה, שכן איסורו נוהג בבני נח.

לחכמים: אינו נוהג רק בטהורים, שנאמר 'ולא תאכל הנפש עם הבשר' רק בשר לבד לאחר שחיטה, כל שהבשר מותר - אתה מצווה על איבריו, וכל שאין הבשר מותר - אין אתה מצווה על איבריו.

לרבי מאיר: אין איבר מן החי נוהג רק בבהמה טהורה בלבד - שנאמר 'וזבחת מבקרך ומצאנך', ואחר כך נאמר 'ולא תאכל הנפש עם הבשר'.

איבר מן החי בעוף טמא:

אכל ממנו ישראל - אינו סופג ארבעים משום אבר מן החי (לחכמים). והוא כשאוכל קצת בשר, וגידים ועצמות משלימים לכזית, שאינו חייב משום טמאה שהרי אין בגידים ועצמות טעם טמא.

בן נח אסור באכילה - גם בנשחט, כל זמן שמפרסם שכן נח מזהיר על איבר מן החי גם בטמאים.

דף ק"ב - ע"ב

אמר רב, אבר מן החי צריך כזית - שנאמר בו אכילה. אבל ציפור טהורה - בחייה: בכל שהוא וכגון שגידים ועצמות מצרפים לכזית. אכל לאחר מיתה: חייב משום נבילה בכזית. אכל ציפור טמאה - בחייה ובמיתתה: חייב בכל שהוא משום בריה.

אכל ציפור טהורה שאין בו כזית בשר - 'בעודה חיה' לרבי: פטור, שבהמה בחייה אינה עומדת לנתיחת איברים, ולכן אין איסור איבר מן החי בדבר שלם (רק אם יש בה כזית חייב משום בשר מן החי). לרבי אלעזר בר רבי שמעון: חייב, משום קל וחומר אם על אבר ממנה חייב (כשיש משהו בשר וגידים ועצמות משלימים לכזית, וכגון בעוף טהור כחוש מאד שבאבר ממנו יש כזית בשר גידים ועצמות, ובכולו אין כזית בשר) על כולה לא כל שכן? וסובר בהמה בחייה לאיברים עומדת. 'במתה' - דברי הכל בכזית, שאין חיוב נבילה בפחות מכזית. 'בטמאה' חייבים עליה בין בחייה ובין במיתתה במשהו משום טמא, כיון שהיא בריה.

רבי הסובר בהמה בחייה אינה עומדת לאיברים - אם סובר מחשבת אוכלים שמה מחשבה אזי אם חשב לאכול ציפור שאין בו כזית כדי לאכול ממנו איבריו, ובסוף אכל כולה, חייב, שהרי גילה בדעתו שעומדת לאיברים ומתי כשאכל כולה אומרים בו אכילה איבר. ואף על פי שאחר פטור עליה, זה לפי מחשבתו וזה לפי מחשבתו. רבי אלעזר בר רבי שמעון הסובר בהמה בחייה לאיברים עומדת - אם סובר מחשבת אוכלים שמה מחשבה, אם חישב לאכול ממנו במיתתה ובסוף אכלה חיה - פטור, שגילה בדעתו שבחייה לא עמדה לאיברים.

'לא תאכל הנפש עם הבשר' - לרבי יוחנן: זה איבר מן החי, לריש לקיש: זה איבר מן החי ובשר מן החי.

'ובשר בשדה טרפה לא תאכלו' - לרבי יוחנן: זה בשר מן החי ובשר מן הטרפה. לריש לקיש: זה בשר מן הטרפה.

אכל איבר מן החי ובשר מן החי - לרבי יוחנן: חייב שתים, לריש לקיש: חייב רק אחת.

אכל בשר מן החי ובשר מטרפה - לריש לקיש: חייב שתים, לרבי יוחנן: חייב רק אחת.

אכל איבר מן החי ובשר מטרפה - חייב שתים, בין לריש לקיש ובין לרבי יוחנן.

אכל איבר מן החי מבהמה אחת, ובשר מטרפה מבהמה אחרת - לדברי הכל לוקה שתים.

חולין דף ק"ג. יום ג' פרשת שופטים - כ"ח אב תשפ"ו

דף ק"ג - ע"א

אכל איבר מן החי מבהמה שנטרפה עם יציאת רובה - לרבי יוחנן: חייב שתים, לריש לקיש: חייב אחת. ביאור המחלוקת = א. לרבי יוחנן: בהמה בחייה לאיברים עומדת, ואיסור טריפה ואבר מן החי חלו עליה בבת אחת. לריש לקיש: בהמה בחייה אינה עומדת לאיברים, ואין

איסור איבר חל על איסור טריפה. ב. לדברי הכל בהמה בחייה אינה עומדת לאיברים, לרבי יוחנן: איסור אבר חל על טריפה, ולרבי לקיש: אינו חל. ג. לדברי הכל בהמה בחייה לאיברים עומדת, וכגון שנטרפה לאחר מכאן, לרבי יוחנן: איסור טריפה חל על איסור אבר, לרבי לקיש: אינו חל. ד. מדובר שתלש ממנה איבר ומחמת זה נטרפה, לרבי יוחנן: בהמה בחייה אינה עומדת לאיברים, ואיסור אבר וטריפה חל בבת אחת, לרבי לקיש: עומדת לאיברים, ואין איסור טריפה חל על איסור אבר.

אכל חלב מן החי מן הטריפה 'לרבי יוחנן' - **לרבי חייא בר אבא**: חייב שתיים, **לרבי אמי ורבי אבהו**: חייב שלש. **ביאור המחלוקת** - א. שנטרפה עם יציאת רובה, לרבי אמי ורבי אבהו: בהמה בחייה לאיברים עומדת, ואיסור טריפה וחלב ואיבר מן החי חלו בבת אחת, לרבי חייא: בהמה בחייה אינה עומדת לאיברים ואיסור חלב וטריפה באו תחילה, ולא חל איסור אבר אחריהם. ב. לדברי הכל בהמה בחייה אינה עומדת לאיברים, לרבי אמי ורבי אבהו: איסור אבר חל על איסור חלב וטריפה, לרבי חייא: אין איסור חל על איסור. ג. לדברי הכל לאיברים עומדת, וכשנטרפה לאחר מכאן, לרבי אמי ורבי אבהו: איסור טריפה חל על איסור אבר כמו שמצינו שאיסור טריפה חל על איסור חלב, לרבי חייא: אינו חל רק על חלב משום שהותר מכללו אצל חיה, ולא על איסור אבר שלא הותר מכללו.

אמרה תורה: יבוא איסור נבילה ויחול על איסור חלב! ויבוא איסור טריפה ויחול על איסור חלב! שנאמר 'ואכול לא תאכלוהו', והלא בחלב כשיירה כבר הוזהרו? רק מדובר בחלב של נבילה, ולהשמיענו שחל איסור נבילה על איסור חלב.

דף ק"ג - ע"ב

כזית איבר מן החי שחילקו בחוץ (לפני שנתן לפיו), ואכל זה לבד ואחר כך חצי השני - **לרב דימי ורבין**: פטור. **לרבי אלעזר**: חייב גם בחילק מבחוץ - שמחוסר קריבה אינה כמחוסר מעשה. **חילקו בפנים** (שלאחר שבא סמוך לבית בליעתו בלעו לחצאין), י"א: שחייב, וי"א: שלי רבי יוחנן - חייב שהרי נהנה גרונו בכזית, לפי רצם לקיש - פטור, שצריך שיעור אכילה כשיורד לתוך מעיו. ולרבי לקיש אינו חייב רק בשם קטן שעל כף הירך, שיש בו משהו בשר וגיד ועצם משלימו לכזית, ואין אדם לועס רק בולע.

כזית שאמרו - **לרבי לקיש**: צריך לאכול כזית חוץ ממה שנשאר בין השיניים, **לרבי יוחנן**: כזית שאמרו גם עם מה שנשאר בין השיניים. ופירש רב פפא שלדברי הכל אין מצרפים מה שנשאר בין השיניים, ונחלקו על מה שנשאר בין החניכיים שגרונו נהנה בו ומעיו לא נהנו, אם צריך שיהא גרונו נהנה בכזית, או שצריך שיעור אכילה במעיו.

אכל חצי זית והקיא, וחזר ואכל חצי זית אחר - חייב, שהרי נהנה גרונו בכזית. וגם אם הקיא וחזר ואכל אותו חצי זית עצמו - חייב, שאין זה עיכול, והנהה גרונו בכזית.

הדרן עלך פרק גיד הנשה

חולין דף ק"ד. יום ד' פרשת שופטים - כ"ט אב תשפ"ו

יום זה יהי משקל כל הטאותי - ביום זה קח שותפות בזיכוי הרבים לסיכומי דף היומי 'מחודדים' **פרק שמיני - כל הבשר**

דף ק"ד - ע"א

משנה, כל הבשר: א. אסור לבשל בחלב - חוץ מבשר דגים וחגבים. ב. אסור להעלותו עם הגבינה על השלחן - חוץ מבשר דגים וחגבים. ג. הנודר מן הבשר - מותר בבשר דגים וחגבים.

מחלוקת חכמים ורבי עקיבא: **בישול בשר חיה ועוף בחלב** - **לחכמים**: אסור מן התורה, **לרבי עקיבא**: אינו אסור מן התורה. **הנודר מן הירק** - **לחכמים**: מותר בדלועים, שהרי אומר אדם לשליחו תביא לי ירק, ואם לא מצא רק דלועים אומר מצאתי רק דלועים, הרי שדלועים אינם בכלל ירק. **לרבי עקיבא**: אסור בדלועים, שאדרבא, כיון שנמלך עליו הוא ממינו, מכך שאינו אומרו לא מצאתי רק קטנית.

הנודר מן הבשר - **לרבי עקיבא**: אסור בעוף, כיון שנמלך עליו השליח. **לחכמים**: מותר.

שיניו במשנה, שבשר עוף אסור לבשל בחלב (מן התורה). **והנודר מבשר אסור בעוף** - **לרב יוסף**: כולה לרבי, וסובר בגדרים - כרבי עקיבא, ובבשר חלב - כחכמים. **לרב אשי**: כולה לרבי עקיבא, והכוונה שכל סוגי בשר אסור לבשל בחלב, יש מדברי תורה ויש מדברי סופרים, חוץ מבשר דגים וחגבים שאינם מדאורייתא ומדרבנן.

דף ק"ד - ע"ב

שיניו במשנה, שאסור להעלות על השולחן בשר וגבינה - **רב יוסף**: מוכיח מזה שלתנא במשנה איסור בישול בבשר עוף בחלב הוא מן התורה, שהרי אסר העלאה על השולחן משום אכילה, ואם עצם האכילה הוא מדרבנן - אין גוזרים גזירה לגזירה, שהרי חלת חוץ לארץ נאכל עם הזר על השולחן, ולא גזרו שמא יאכל הזר ממנה, משום שאיסור האכילה הוא משום גזירת אכילת חלת הארץ. **אביי**: סובר שאין הוכחה מחלה, שהרי התירו רק חלת חוץ לארץ בחוץ לארץ שאין לחשוש שיבוא לאיסור תורה, אבל גזרו על חלת חוץ לארץ בארץ שמא יעלה חלת חוץ ויאכל הזר, וכן גם כאן גזרו שמא יעלה בשר באילפס ראשון ויבוא לידי אכילת בשר בחלב שאסורה מן התורה.

חלת חוצה לארץ - נאכל עם הזר על השולחן, ונותן לכל כהן גם לעם הארץ שאינו משמר בטהרה.

משנה, בשר עוף עם גבינה על השולחן שאוכל עליו - **לבית שמאי**: עולה על השולחן ואינו נאכל **לבית הלל**: אינו עולה ואינו נאכל. וזה אחד ממשע דברים מקולי בית שמאי ומחומרי בית הלל. **בשולחן שמוסדר עליו התבשיל** - נותן זה בצד זה ואינו חושש.

האומר דבר בשם אומרו - מביא גאולה לעולם, שנאמר 'ותאמרו אסתר למלך בשם מרדכי'.

עוף וגבינה - נאכלים בלי נטילת ידים וקינוח הפה. **בשר וגבינה** - בלילה אסור, ביום - מותר אם רואה ידיו שהם נקיות ולא דבוק בהם כלום.

חולין דף ק"ה. יום ה' פרשת שופטים - (אדר"ח) ל' אב תשפ"ו

דף ק"ה - ע"א

בין אכילת בשר לגבינה - **לבית שמאי**: גם מקנח פיו, **לבית הלל**: גם מדיח במים.

קינוח הפה - '**לרבי זירא**' רק בפת חיטים ולא בפת של שעורים - משום שמתפרר בפה ואינו נדבק ביחוד כשלועסו ולכן אינו מקנח. בפת קר ולא בחם - שנעשה רך ונדבק בחיך. בפת רך ולא בקשה - שמתפרר בפה. '**להלכה**' מקנח בכל דבר - חוץ מקמח, תמרים, וירקות.

אכל בשר - אסור לאכול גבינה, משום שהבשר מוציא שומן ונדבק בפה ונשאר הטעם לזמן ארוך. **אכל גבינה** - מותר לאכול בשר מייד.

בשר בין השיניים - נחשב כבשר לאיסור אכילת גבינה עד שיוציאנו, שנאמר 'הבשר עודנו בין שיניהם'.

זמן המתנה בין אכילת בשר לגבינה - **אביו של מר עוקבא**: אחרי אכילת בשר, נהג שלא לאכול גבינה עד למחר בעת הזאת. **בנו מר עוקבא**: כשאכל בשר בסעודה, לא היה אוכל גבינה באותה סעודה, אבל בסעודה שלאחריה אכל. וקרא על עצמו שלעניין זה הוא כחומץ בן יין.

בדיקת נכסיו - '**שמואל**' בדק בנכסיו פעם ביום, ואביו בדק בנכסיו מה הן צריכות פעמיים ביום וקרא על עצמו חומץ בן יין והיה אומר שהבודק בנכסיו כל יום מוציא סלע, שמתקן מה שצריך. '**אבוי**' בדק נכסיו בכל יום, פעם אחת מצא את האריס שהיה נושא משאוי עצים לגנוב, ואמר לו כבר קדמך חכמים ואמרו שיראה אדם נכסיו בכל יום. '**רב אשי**' היה בודק נכסיו בכל יום, יום אחד ראה שהמים יוצאים חוץ לגדר ובאים לשטוף הפירות, כךך בגדו והניח בתוך המים, והרים קולו עד שבאו בני אדם לסתומת.

דף ק"ה - ע"ב

דיני מים ראשונים: א. מצוה, ב. נוטל בין על גבי כלי ובין על הקרקע. ג. בצונן ובחם - ויש אומרים: שאם היד סולדת בהם אסור.

מים אמצעים: שנוטל בין תבשיל לתבשיל - רשות, {שנוטל בין גבינה לתבשיל בשר - חובה}.

דיני מים אחרונים: א. חובה - שיש מלח סדומית שמסמא העיניים, ומצוי קורט אחד בכור. ב. נוטל רק בתוך כלי, וי"א: שנוטל גם על עצים וקיסמים ואין צריך כלי, ואינו נוטל על גבי קרקע ששורה עליהם רוח רעה. ג. רק בצונן - שהחמים מרככים את הידיים ולא מוציאים הזוהמא, ויש אומרים: שאם אין היד סולדת בהם, נוטלים בהם גם מים אחרונים.

המודד מלח - צריך ליטול ידיים, משום מלח סדומית.

אמר אביי: בתחילה אמרתי, שהטעם שלא נוטלים מים אחרונים על גבי קרקע - הוא משום שמאוסים שיש להם ריח רע, **אמר לי רבה**: שהטעם הוא - משום ששורה עליהם רוח רע בקרקע.

בתחילה אמרתי, שהטעם שלא יקח אדם דבר מהשולחן כשאחד מהמסובים לוקח כוס לשותות - כדי שלא יקרה דבר תקלה בסעודה, **אמר לי רבה**: שדבר זה - קשה לרוח צרדא. והוא אם נוטל ואינו מחזיר, אבל לקחת ולהחזיר - מותר. ורק אם מוציאו מחוץ לארבע אמות של שולחן, אבל תוך ארבע אמות - מותר. ורק דבר הנצרך לסעודה, אבל דבר שאין נצרך לסעודה - מותר. מר בר רב אשי הקפיד גם על המכתש והעלי שכותשים בהם תבלין, משום שנצרך לסעודה.

בתחילה אמרתי, שהטעם שמנקים פירורי האוכל לאחר האוכל - הוא משום נקיות, **אמר לי רבה**: משום שהוא - קשה לעניות, שהרי שר הממונה על העניות היה רודף אחר אחד ללוקדו ולהביאו לידי עניות, ולא היה יכול עליו משום שנזהר על הפירורים, יום אחד אכל על עשבים, אמר עתה 'פול בידי, לאחר שגמר סעודתו נטל כלי חפירה ועקר את העשבים והשליך לנהר, והיה השר אומר ווי לי שהוציאני מביתו.

מתחילה אמרתי, שהטעם שאין שותים קצף מעל המשקה - הוא משום שמאוס, **אמר לי רבה**: שתיית קצף קשה לרירים הבאים מן החוטם. ולנפוח בו, קשה לראש. ולדחותו בידו לצדדים קשה לעניות. רק ישקענו בתוך המשקה עד שיכלה מאליו. רפואה: לרירים שבאו מקצף יין - ישתה שכר. לרירים הבא מקצף של שכר - ישתה מים. ולרירים הבא מקצף של מים - אין לו תקנה, ועל זה אומרים העולם 'בתר עניא אזלא עניותא'.

מתחילה אמרתי, שהטעם שאין מוציאים שום או כרישים מאודים שאוגדים מוכרי ירק לאוכלו - משום שגזרה כרעבתנות, **אמר לי רבה**: משום שהרואה אותו יכול לעשות לו כשפים, והנשומר ממנו אין כשפים נוחים לחול עליו. מכשפה אחת לא יכלה לעשות כשפים על רב חסדא ורבה בר רב הונא משום שלא היו מקנחים בחרם, ולא הרגו כינה על בגדיהם, ולא אכלו ירק מאגודות של מוכרי ירק.

מתחילה אמרתי, שהטעם שאין אוכלים ירק שנפל על השולחן - משום שמאוס, **אמר לי רבה**: שהוא קשה לריח הפה.

מתחילה אמרתי, שהטעם שאין יושבים תחת המרזב - הוא משום שופכים, **אמר לי רבה**: משום שמצוי שם מזיקים.

מתחילה אמרתי, שהטעם שהשותה בכד שופך תחילה מהמים לארץ - הוא משום קיסמים וקשים שיש על פני המים, **אמר לי רבה**: שפעמים ששתה מהם שד, וזה תקנתם.

חולין דף ק"ו. יום ו' פרשת שופטים - ר"ח אלול תשפ"ו

יום זה הוקדש לזכות ידידנו היקרם
אלטער בנימין ביינוש בן מרים לאה וזוגתו רבקה בת רחל הי"ו
לברכה והצלחה בכל מעשי ידיהם

דף ק"ו - ע"א

מים ראשונים - **לרב דימי ורבי אבא**: האכילו בשר חזיר, **לרבי**: האכילו בשר נבילה.

מים אחרונים - **לרב דימי**: הוציאו אשה מבעלה. **לרבי**ן **ורבי אבא**: הרגו נפש.

נטילת ידיים ראשונים בחמי האור - **לחזקיה**: אין נוטלים. **לרבי יוחנן**: נוטלים מהם.

טבילת ידיים וגוף בחמי טבריא: בחיבורם - לדברי הכל טובל בהם ידיו או גופו, שהרי שם טבילה עליהם ככל מעיינות ומקוואות. ליטול מהם בכלי ולשפוך על ידיו כדון נטילה - לדברי הכל אסור, ואם עשה חריץ והמים פונים שם, ואין שם שיעור מקוה, אבל מחוברים למקוה - **לרבי יוחנן**: אין טובלים בהם ידיו גזירה שמא יתן בכלי ויטול בהם, **לחזקיה**: אין גוזרים.

טבילת ידיים וגוף ממים שנפסל משתיית בהמה: בכלים - פסולים, בקרקע - כשרים להטביל בהם ידיו. המשך לחריץ - **לתנא קמא**: טובל בהם ידיים, **לרבי שמעון בן אלעזר**: אינו טובל ידיים גזירה שמא יתן בכלי ויטול בהם.

טעם נטילת ידיים לסעודה - א. מפני סרך תרומה, ב. משום מצוה = **לאביי**: מצוה לשמוע דברי חכמים, **לרבא**: מצוה לשמוע דברי רבי אלעזר בן ערך שסמכו חכמים לנטילת ידיים מן התורה, שבאמר 'וכל אשר יגע בו הזב וידייו לא שטף במים', ומשמע שאם שטף טהור, והלא צריך טבילה? רק אחר שלא שטף - טמא.

נטילת ידיים לחולין - **לרבי אושעיא**: לא אמרו נטילת ידיים לפירות רק משום נקיות ומשמע שאינה חובה, אבל יש בה מצוה. **לרבא**: אין בה חובה ולא מצוה - רק רשות. **לרב נחמן**: הנוטל ידיו לפירות הוא מגסי הרוח.

לתרומות והנצחות 'נדרים פלוס' ע"ש מחודדים

מעשה שהביאו כלכלה פירות לרבי אמי ורבי אסי: א. אכלו בלי נטילה - ללמד שאין נטילת ידיים לפירות. ב. לא נתנו לרבה בר בר חנה שעמד לפניהם כדי לצרפו לזימון - ללמד שאין מזמנים על הפירות. ג. בירכו כל אחד בפני עצמו ולא יצאו אחד מחבירו - ללמד שניים שאכלו מצווה שיברך כל אחד לבד, ורק אם שניהם סופרים, אבל אם אחד סופר ואחד בור, סופר מברך ובור יוצא.

דף ק"ו - ע"ב

עד היכן נוטלים:

נטילת ידים לחולין - לברייתא ורב: עד הפרק השני שבאמצע אצבעות, לשמואל: עד פרק שלישי.

נטילת ידיים לתרומה - לברייתא ולרב ושמואל: עד פרק שלישי, לרב ששת: עד פרק שני.

קידוש ידים ורגלים מהכירז במקדש - עד הפרק העליון, והוא במקום חיבור היד וזרוע. וכל דבר שחוצץ בטבילה בגוף, חוצץ בנטילת ידים לחולין, ובקידוש ידים ורגלים במקדש.

חולין דף ק"ז. יום שב' פרשת שופטים - ב' אלול תשפ"ו

דף ק"ז - ע"א

תנאי בנטילת ידיים לכל היום - לרב: נוטל ידיו בשחרית, ומתנה לכל היום, **רבי אבנאי:** הורה כך למקום שלא מצוי להם מים, ו"א: שהתיר לעשות כן רק בשעת הדחק, ולא כרב שהתיר גם שלא בשעת הדחק. וי"א: שהתיר גם שלא בשעת הדחק כרב.

הוראות בנטילת ידיים - 'לרב פפא': א. צינור ששופכים לו מים מהאיור בדלי והוא מוליך מים לשדות, אין נוטלים ממנו באופן שנותן ידיו לתוכו ויקלחו המים לתוכם, משום שאינם באים מכח גברא. ב. אם כששופך הדולה נותן ידיו סמוך למקום השפיכה והמים מקלחים מכח השפיכה לידיים - נוטלים ממנו. ג. אם יש נקב בדלי ככונס משקה, ומתי ששופך המים מהדלי לצינור מקלחים המים שבדלי בקילוח ניכר ליאור דרך אותו נקב, נעשה המים שבצינור מחוברים למים שביאור, ומטביל בצינור לידיים, כמו שיכול להטביל ביאור עצמו. 'לרבא א. כלי שניקב בכונס משקה - אין נוטלים ממנו. ב. כלי שאינו מחזיק רביעית - אין נוטלים ממנו. ג. כלי שמחזיק רביעית ולא היה בו רביעית - אין נוטלים ממנו. ד. אם היה בו רביעית מתחילה ונטל ממנו אחד, נוטלים ממנו לשני, משום שהם באים משיירי טהרה. ה. מגופת חבית שחקה לקבל בה רביעית, אף על פי שמתחילה אינה עשויה להשתמש בתוכה, נוטלים ממנה {חמת וכפישה שתניקם - נוטלים מהם. שק וקופה - אף על פי שמקבלים אין נוטלים מהם}. 'אמימר' הקפיד, א. שיהא הכלי שיהא שלם, ב. שיהא למים מראה מים, ג. שיהא במים שיעור רביעית, ו"א: שלא הקפיד על שיעור.

דף ק"ז - ע"ב

אכילה במפה בלי נטילת ידיים - לאוכלי תרומה: התירו, שהכהנים זהירים הם ולא יגעו בידיים, **לאוכלי חולין בטהרה:** לא התירו (ואין הוכחה מרבי צדוק). שאינם רגילים להישמר כמו כהנים, וחוששים שמא יגעו.

הנותן פת לתוך פה חבריו: האוכל - צריך נטילת ידים. המאכיל - אינו צריך נטילת ידים (אם נטל ידיים בשחרית אף על פי שלא נזהר בהם).

השמש: א. לא יתן אדם פת פרוסה לתוך פיו רק אם יודע שנטל ידיו משום שטרוד. ב. מברך על כל כוס וכוס - משום שאין קבע לשתיה, ואינו יודע אם יתנו לו עוד ומסיח דעת משתיה. ג. ברכה על כל פרוסה: אם יש שם אדם חשוב - אינו מברך על כל פרוסה, שבטוח שלא ימנעו ממנו לחם, ואם אין אדם חשוב - מברך על כל פרוסה. ד. לא יתן לו אדם פרוסה שהכוס ביד בעל הבית - שמא יארע דבר קלקלה בסעודה, שיכעס בעל הבית כששותה והיין חונק ומזיק, או שחושש שלא יגמר הלחם לאורחים ומבטי במה שנותן והכוס נשפך מידו, וגם אם הכוס ביד השמש - שמא ישפכנו.

הדחת ידיים ביום כיפורים כדי להאכיל לתינוק: מדי יד אחת במים ונותן פת לכן הקטן - אם לא נטל ידיים בשחרית, משום רוח רעה השורה על הידיים. שמאי הזקן לא רצה להאכיל בידו אחת, וגזרו עליו שיאכיל בשתי ידיו.

משנה, צורר בשר וגבינה במטפחת אחת - באופן שלא יגעו זה בזה, נגעו זה בזה - צריך הדחה, ואין צריך קליפה - שהוא צונן בצונן.

בשר וגבינה על שולחן אחד מאחים ואורחים, אינם מכירים זה את זה - אוכלים על שלחן אחד זה בשר זה וגבינה ואינם חוששים, מכירים זה את זה - אסור, וגם שני אחים שמקפידים זה על זה אסור - כמו שאסרו מפני הרואים סריקי בביתוס.

כיבוס בחול המועד, מי שיש לו רק חלוק אחד מותר לכבס בחול המועד - ואין לחשוש מפני הרואים - שמוכיח עליו.

חולין דף ק"ח. יום א' פרשת כי תצא - ג' אלול תשפ"ו

יום זה הוקדש לזכות ידידנו היקרים ישראל בן מרים לאה וזוגתו רחל בת רבקה הי"ו

לברכה והצלחה בכל מעשי ידיהם

דף ק"ח - ע"א

משנה, טיפת חלב שנפל על החתיכה שבתוך קדירה, אם יש בנותן טעם באותה חתיכה שאין בה ששים לבטל הטיפה - החתיכה אסורה. ניער הקדירה מיד קודם שקיבלה החתיכה טעם מהטיפה - אם יש בנותן טעם בכל הקדירה, אסור.

טעם כעיקר - לאביי: ממה שאוסרים בכל מקום טעם איסור בלי ממשות מהתורה, ונלמד מאיסור אכילת בשר שאסור רק משום טעם לבד. ואין לומר שאסור רק מדרבנא ואין לומדים מבשר בחלב משום שהוא חידוש, ששניהם מין היתר וכשנתערב נאסר - שאם כן ייאסר גם בלי נתינת טעם. **לרבא:** יש לומר שדרך בישול אסרה תורה, ולכן אינו אסור רק בנתינת טעם אף על פי שהוא חידוש, ואין לומדים ממנו למקום אחר שטעם האיסור כממש.

חתיכה עצמה נעשית נבילה - לרב: אוסרת את כל החתיכות כולם גם אם יש בהן כדי לבטל את החתיכה - מפני שהם מינה, וסובר כרבי יהודה שמין במינו לא בטל, וסובר אפשר לסוחטו אסור - ומשנאסר החתיכה שוב אין לה היתר. ורק אם נפל ברוטב עבה שהכל מין בשר, אבל אם נפל ברוטב רכה - הכלל הוא שכל שהוא מין ומינו ודבר אחר, סלק את מינו כמו שאינו, ושאינו מינו רבה עליו ומבטלו, כלומר מין איסור שנתערב במינו ואינו מינו של היתר, סלק מן ההיתר כאילו אינו כאן, וירבה שאינו מינו של היתר על האיסור ויבטלו. **לסוברים אפשר לסוחטו מותר:** איסור שנבלע בחיתר נותן בו טעם ואסר, וחזר ובישל החיתר הזה בחיתר אחר, מותר - שהאיסור הנבלע אפשר להיסחט ממנו ולהיחלק בחיתר האחרון, והותר גם הראשון מפני שנפלט האיסור ממנו.

דף ק"ח - ע"ב

כזית בשר שנפל ליורה של חלב: הבשר - אסור, שהחלב נתן בו טעם. החלב - מותר, שאין בה טעם בשר, לרב: מותר רק אם היה היורה רותחת שאינו פולט לתוך היורה, וקדם וסילק הבשר קודם שנח, שבוולע ואינו פולט.

נאמר 'לא תבשל גדי בחלב אמו': ואם בישל - אסרה תורה גם הגדי וגם החלב.

בישל חצי זית בשר וחצי זית חלב - לרב: אינו לוקה על האכילה ועל הבישול, שאינם מצטרפים לשיעור עד שיהא כזית בשר וכזית חלב. ללוי: לוקה על בישול ואכילה.

אכל חצי זית בשר וחצי זית חלב - מקדירה שנתבשל בה שיעור מזה ומזה ונאסר, לוקה על אכילה, כיון שאכל כזית שלם האסור משום בשר בחלב, ורק אם התבשל כל צורכו.

חולין דף ק"ט. יום ב' פרשת כי תצא - ד' אלול תשפ"ו

דף ק"ט - ע"א

נחלקו תנאים אם 'אפשר לסוחטו' אסור או מותר: שנינו בברייתא, טיפת חלב שנפל על חתיכת בשר ונתן טעם, לרבי יהודה: החתיכה עצמה נעשית נבילה ואוסרת כל החתיכות כולם מפני שהם מינה, ומין במינו אינו בטל. לחכמים: אינה אוסרת עד שיתן טעם ברוטב ובקיפה ובחתיכות. אמר רבי: נראה דברי רבי יהודה אם לא ניער וכיסה, ודברי חכמים אם ניער וכיסה. והביאור בדבריו: אם לא ניער וכיסה כלל - לכולי עלמא מותר, שהחתיכה רק בלע ולא פלט. ולכן בהכרח מזה שאמר רבי, **לרבי יהודה:** אם לא ניער הוא בלא ניער וכיסה רק בסוף, והוא משום שאפשר לסוחטו אסור - אמנם רבי יהודה אסר גם אם ניער או כיסה מתחילה ועד סוף - שחשש שמא לא ניער יפה יפה ולא כסה יפה יפה. ומה שאמר רבי, **לחכמים:** כשניער וכיסה אין לפרש שניער וכיסה רק בסוף - שהרי בזה הסכים רבי לרבי יהודה, רק הוא אם ניער או כיסה מתחילה ועד סוף, ולא חשש רבי שמא לא ניער או כיסה יפה - אבל חכמים סוברים שגם אם ניער או כיסה רק בסוף מותר - שסוברים אפשר לסוחטו מותר. {אין לפרש שהם סוברים 'אפשר לסוחטו אסור', ונחלקו רק בדין 'מין במינו', שלרבי יהודה: אינו בטל ולחכמים: בטל - שאם כן לא היה לרבי להזכיר כלל דברי חכמים, רק היה לו לומר 'נראה דברי רבי יהודה אם לא ניער וכיסה, ואין נראה דבריו אם ניער וכיסה'}.

דף ק"ט - ע"ב

משנה, הכחל: קורע ומוציא חלבו, בישל בלי קריעה - אינו עובר עליו. **בישל בלי קריעה 'לרב':** ללשון ראשון - מותר, ומה ששנינו 'אינו עובר עליו' הוא משום לב שנאמר בסיפא, שאסור משום חצי שיעור (אין להוכיח כלשון זה מברייתא שנקט רק בלב דין קריעה לאחר בישול - שאפשר שאין מועיל קריעת כחל לאחר בישול). ללשון שני - אינו עובר עליו ואסור. ואין להוכיח כן מלשון המשנה 'אינו עובר עליו' - שאפשר שנקטו כן משום לב בסיפא, **לברייתא:** כלשון ראשון לב שמותר - משום שחלב שבתוך הכחל מעולם לא יצא מדד הבהמה והיא כחלב משוחטה.

צורת הקריעה - 'לבישול' קורע שתי וערב וטח בכותל, 'לצלי' - **לרבי אלעזר:** מספיק בקריעה בלי שתי וערב וטיחה, **לרב נחמן:** מותר בלי קריעה.

חלב: קורע ומוציא הדם, בישל בלי קריעה - אינו עובר עליו מפני שאין בו כזית, שנינו בברייתא, לא קרע - קורע לאחר בישול ומותר.

קיבה שבישלה בחלבה: אסור - שכבר יצא וכונס במעיו.

מה שהתורה אסרה - התירה כמותו: דם - כבד. נידה - דם טהור. **חלב בהמה -** חלב חיה. **חזיר -** מוח דג שיבטא. **עוף טמא** ששמו גירותא - לשון דג. **אשת איש** - גרושה בחיי בעלה. **אשת אח** - יבמה. **כותית** - יפת תואר. **בשר בחלב** - התיר רב נחמן לאשתו לצלות לה כחל בלי קריעה.

חולין דף ק"ק. יום ג' פרשת כי תצא - ה' אלול תשפ"ו

יום זה הוקדש לזכות ידידנו היקרים המסורים בלו"ג

משה בן מרים לאה וזוגתו רבקה פיגה בת פריידא רחל הי"ו

לברכה והצלחה בכל מעשי ידיהם

דף ק"י - ע"א

רבי אלעזר בירר מי סובר לרב כחל שבישל בלי קריעה אסור באכילה (לשון שני דרב) גירסא א. רב בקעה מצא וגדר בה גדר, ששמע אשה השואלת לחבירתה כמה חלב צריך לבישול רבע ליטר בשר, וכיון שראה שמזלזלים באיסור בשר בחלב אסר להם גם כחל. גירסא ב. רב חייא קיצר ושנה לתלמידיו 'כחל' סתם שבישל בלי קריעה אסור, וסמך שיבינו שהאיסור הוא רק בכחל של מניקה, ורב חשב שהאיסור הוא בכל כחל ולא רק של מניקה שיש לה הרבה חלב.

אכילת כחל - מעשה שכיבדו בבית רב פפי לרבין ולרב יצחק בר יוסף בתבשיל כחל, רב יצחק בר יוסף אכל ורבין לא אכל. ואמר אביי שהיה לו לאכול, כיון שאשת רב פפי בוודאי ראתה כן בבית אביה רבי יצחק נפחא שהיה זהיר במעשיו. **בסורה** - לא אכלו כחל. **בפומבדיתא** - אכלו כחל.

דף ק"י - ע"ב

רמי בר תמרי (דיקול) **מפומבדיתא** א. הגיע לסורא בערב יום כיפורים, מצא כחלים שזרקו כל בני העיר ואכל. והביאו בני העיר לרב חסדא, והסביר שדר במקום רב יהודה שמתיר כחל, ואכלו מחוץ לתחום בעיר - שהרי בתוך העיר אסור משום שההולך ממקום למקום נותנים עליו חומרי המקום שיצא משם וחומרי המקום שהלך לשם. וצלה בגרעיני ענבים, ולא חשש לייין נסך - כיון שעברו עליהם י"ב חדש והתייבש, ולא חשש לגזל - שראה שכבר עלו עליהם עשבים ובוודאי נתייבש מהם הבעלים. ג. שאלו רב חסדא למה אינו מניח תפילין? והשיבו שהוא חולה מעיים. ג. שאלו מדוע אינו מטיל ציצית בבגד? - השיבו: שטלית שאולה היא. ד. הביאו לרב חסדא אדם שאינו מכבד אביו ואמו כדי להלקותו, אמר להם רמי לשחרר, ששנינו: כל מצות עשה שמתן שכרה בצידה אין בית דין שלמטה מוזהרים עליה. ה. רב חסדא אמר לרמי: ראיתוך חריף ביותר. השיבו: אילו היית עמי במקומו של רב יהודה הייתי מראה חריפותי.

חולין דף קי"א. יום ד' פרשת כי תצא - ו' אלול תשפ"ו

דף קי"א - ע"א

בישול כבד בארץ ישראל - ביקש אביי לרב ספרא שיברר כיצד נוהגים בבישול הכבד? כשעלה שאל לרב זריקא, והשיב שהוא עצמו בישל לרבי אמי ואכל. כשחזר לאביי אמר לו: ידעתי שהכבד עצמו מותר בבישול, ששנינו 'הכבד אוסרת ואינה נאסרת', והספק שלי האם אוסר בשר אחר שמתבשל עמו, שאפשר שמה ששנינו שאוסרת הוא בכבד של איסור שהשמנונית שבו אוסרת, אבל הדם שמא אינו אסור. כשחזר רב ספרא לארץ ישראל, אמר לו רב זריקא

לתרומות והנצחות 'נדרים פלוס' ע"ש מחודדים

שגם בדין הבשר שנתבשל עם הכבד אין להסתפק, שהרי הזדמנותי יחד עם חברי לרבי יהודה בן רבי שמעון בן פזי, והקריבו לפנינו קנה בהמה שהתבשל עם כל המחומר בו (ריאה לב וכבד) ואכלנו. דחו בגמרא: א. שמה היה פי הקנה חוץ לקדירה ויצא משם כל הדם. ב. שמה חלטו הכבד קודם הבישול וכמו שנהגו כך. רב הונא: היו חולטים הכבד בחומץ קודם הבישול, רב נחמן: היו חולטים במים רותחים. החומץ - לרב פפא: סבר שהחומץ שחלטו בו הכבד נאסר משום שבלע דם - אמר לו רבא: החומץ מותר, שאילו נאסר היה חוזר ואוסר הכבד שבוכלע ממנו.

כבד שלוק - רב בר שבה: לא רצה לאכול כבד שלוק שהוגש לפניו - כרבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקא: שכבד מתובלת או שלוקה אוסרת ונאסרת, כרבי אליעזר שהכבד אוסר המתבשל עמו אבל אינו נאסר מפני שבוכלע ואינו פולט (וכיון שהיה רק שלוק ולא נחלט חשש שמה בלע הכבד מהדם), רב נחמן: ציוה להאכילו בעל כרחו - כרבי אליעזר שהכבד אוסר רק המתבשל עמו אבל אינו נאסר מפני שבוכלע ואינו פולט (כמשנה בתרומות, כיון שנשלק הכבד לבד).

בבית רבה בר רב נחמן, הכינו לכבוד שבת שלש סאים פת נקיה שטחו אותה בשמן ודבש, כאמור 'וקראת לשבת עונג'. והגיע לשם רבה בר רב הונא והורה להם שקודם צליית הכבד צריך לקרוע שתי וערב וליתן בתנור כשהחיתוך כלפי מטה - שהדם הכנסו כשימפון הכבד נחשב כדם שפירש ואסור. בטחול - אין צריך לעשות כן, שאינו אלא שומן, וכן עשו לשמואל ביום הקזת דם.

צליית בשר מעל כבד, יש אומרים: מותר - שהדם מחליק ואינו נבלע בבשר, ויש אומרים: אסור - שאיסור דם מן התורה. **צליית בשר מעל כחל,** יש אומרים: אסור - שהחלב נסרך ונבלע בבשר. ויש אומרים: שיש להקל בכחל משום שחלב שחוטה אסור רק מדרבנן. **'להלכה'** דין שניהם שוה, שלצלות תחת הבשר - מותר. מעל הבשר - לכתחילה אסור ובדיעבד מותר. אם יש כלי תחת הצלי לקבל השומן הנוסף - אסור לצלות כבד אף תחת הבשר, משום הדם שנוסף מהכבד שצף ומתערב עם השומן, ואינו כדם בשר השוקע.

דף ק"א - ע"ב

סכין: ששחט בה - אסור לחתוך בה רותח. **חתך בה צונן -** מחלוקת אם צריך הדחה או לא.

מליח כרותח (קערה שמלח בה בשר) - **לשמואל:** אסור לאכול בה רותח, שסובר מליח כרותח וכבוש כמבושל. **לרבי יוחנן:** לרבי - מליח אינו כרותח וכבוש אינו כמבושל. **לאביי -** גם לרבי יוחנן מליח כרותח, שהרי רבי אמי תלמידו שבר קערת חרס שמילחו בה בשר.

צנון שחתכו בסכין בשרי לאוכלו בכותח - לאביי: קערה שמלח בה בשר - אסור לאכול בה רותח, משום שהקערה בלעה איסור. צנון שחתכו בסכין של בשר - מותר לאכול בכותח, משום שהסכין בלעה היתר. **לרבא:** אין הבדל, שהרי סוף סוף כשאוכל הצנון בכותח בא לידי איסור, ובאמת דין שניהם שוה, רק שהצנון אפשר לטעום אותו, ואם אין בו טעם חלב יכול לאוכלו בכותח, אבל המאכל שמכניס לכלי הבלוע בדם אי אפשר לטעום, אבל אם יש קפילא גוי אפשר להטעימו.

קדרה שבישל בה בשר: לא יבשל בה חלב, ואם בישל - בנותן טעם, שמטעימו לקפילא גוי. **קדירה שבישל בה תרומה:** לא יבשל בה חולין, ואם בישל - בנותן טעם, שמטעימו לכהן.

נותן טעם בן נותן טעם: דגים שעלו מהתנור והניחו בעודם רותחים בקערה בשרי, לרב: אסור לאכול בכותח (שיש בו חלב), שנכנס טעם הבשר בדגים וזה בשר בחלב. **לשמואל:** מותר, שהרי לא קיבלו הדגים טעם מהבשר בעצמו רק מהקערה, והרי זה נותן טעם בן נותן טעם. {דברי רב אי אפשר ללמוד ממעשה - שרב חש בעיניו והכינו לו סמי רפואה בקערה, ולאחר מכן בישל תבשיל בקערה זו והרגיש בזה טעם הרפואה, ואמר: כל כך נותנת טעם היא וזה רק ברפואה שמיריותה רבה ומורגש הטעם ביותר}. תלמיד רב: לא אכלו כרב (רב אמר שלא אכל מעולם נותן טעם בן נותן טעם). תלמיד שמואל: אכלו נותן טעם בן נותן טעם כשמואל. **להלכה:** דגים שעלו בקערה - מותר לאכול בכותח. סכין בשרי שחתך בו צנון - אסור לאכול בכותח, שהצנון חריף ובוכלע. סכין בשרי שחתך בו קישות - שאינו חריף, גורר מקום החיתוך והשאר אוכל בכותח. סכין בשרי שחתך בו קילחי לפת - מותר לאכול בכותח. סכין בשרי שחתך בו סילקא - אסור לאכול בכותח, סכין בשרי שחתך בו קלח של לפת וגם סילקא - מותר, שמתקוקת הלפת מבטלת טעם שמונית שבסכין.

חולין דף ק"ב. יום ה' פרשת כי תצא - ז' אלול תשפ"ו

דף ק"ב - ע"א

כד מלח סמוך לכד כותח - אסור שיהיו סמוכים, שמה יפול מכותח למלח, ואחר כך ימלח בו הבשר. **כד חומץ סמוך לכד כותח -** מותר, שגם אם יפול מכותח לחומץ הוא מתערב בו ואינו ניכר ומתבטל.

מליח כרותח - מעשה בגזול חי שנפל לתוך כותח צונן והתיר רב חנינא ושיבחו רבא, שאף על פי שמליח כרותח הוא רק כשאינו נאכל מחמת מילחו, אבל כותח אף על פי שהוא מלוח הרי נאכל מחמת מילחו. גזול צלי - צריך קליפה, יש בו בקעים או שמתובל בתבלין - כולו אסור.

דם בשר צלי - לשמואל: האדים הכיכר מעבר לעבר במשקה עב - אסורה באכילה, ושמואל היה נותן כיכר כזו לכלבו. **לרב הונא ורבא:** מותר, רק רב הונא שהיה אגין בדעתו והיתה מאוסה בעיניו ולכן נתן לשמשו לאכלה, ורבא היה אוכלה, וקרא למשקה היוצא מהבשר 'יין הבשר'.

כלי תחת בשר הנוטף (לקבל השומן, עשן העולה מהגחלים) - שמואל אסר עד שיכלה כל מראה אדמומית שבו, ואף על פי שאסר שמואל כיכר שחתך עליה בשר צלי - זה משום דוחק הסכין פולט הבשר דם. סימן לזה - **לרב פפא:** משיעלה עשן מהבשר. **לרב אשי:** אין די בכך, שאפשר שכלה רק מבשר התחתון ולכן מעלה עשן, רק ישלך בו שתי חתיכות מלח ועל ידי כך נגרר הדם למלח שבשולי הכלי, וישפוך השומן שמלמעלה ויאכל.

דף ק"ב - ע"ב

מליחה:

א. מלח עופות בכלי מנוקב - אסורים, משום שדגים קרום שלהם רך מקרומ

ב. מלח דגים ועופות ביחד בכלי מנוקב - אסורים, משום שדגים קרום שלהם רך מקרומ

של עופות, ומקדימים הדגים לפלוט הכל ועדיין העופות פולטים דם ונבלע בדגים שכבר גמרו פליטתם.

ג. **מלח בשר שחוטה עם בשר טריפה בכלי מנוקב -** אסור רבא, משום שציר הטריפה נבלע בו, ודרש מהנאמר 'הטמאים' לאסור ציר ורוטב וקיפה שלהם. ולא היה די לרבא להביא דברי שמואל 'מליח הרי הוא כרותח' - שיש לדחות שלא אמר כך רק לגבי דם [וכאן אין חשש שהרי נמלח בכלי מנוקב], אבל לא בציר ורוטב, לכן הוצרך להביא דרשה לאסור הציר, והציר נוח להיבלע גם בכלי מנוקב. ואין להוכיח שלא כרבא מברייא, דג טהור שמלחו עם דג טמא מותר - שיש להעמיד כגון שהיה טהור מליח וטמא תפל, אבל בשניהם מלוחים אסור. ומה ששינו בספיא 'היה טהור מליח וטמא תפל מותר' הוא פירוש הרישא. ואף על פי ששינו בספיא של הסיפא 'אבל אם היה טמא מליח וטהור תפל אסור' אין לדייק מכך שאם היו שניהם מלוחים מותר - שמשום רישא 'טהור מליח וטמא תפל' נקטו בספיא להיפך.

חולין דף ק"ג. יום ו' פרשת כי תצא - ח' אלול תשפ"ו

דף ק"ג - ע"א

אמר שמואל - לענין איסור אכילת דם:

יצאת הדם - אין הדם יוצא מהבשר רק אם מולח ומדיח יפה יפה, ואם לא הודח הבשר על ידי הטבח צריך להדיח גם קודם המליחה. וכן רב דימי מנהרדעא היה מולח הבשר במלח גס, נייער, והדיח.

הנחת בשר המלוח - אין מניחים אותו רק בכלי מנוקב שיצא הדם, הנחת בשר מלוח זה על זה - **לשמואל:** מותר למלוח כמה חתיכות בשר זה על זה, ואינו חושש שתיבלע מחבירתה {שלא תועיל מליחה גם לחתיכה אחת, שפורש הדם מצד זה ונבלע בצד אחר}, **רב ששת:** מלח כל חתיכה בפני עצמה שחשש שמה תיבלע מחבירתה.

השובר מפרקת בהמה קודם שתצא נפשה - בשם רבי חייה, הרי זה ממכיד הבשר וגזול הבריות ומבליע דם באיברים. ואביעאי מזה שאמר 'ומבליע דם באיברים' הוא הסבר לכך שמכיד הבשר וגזול הבריות, אבל מותרת באכילה לאחר מליחה, או שמה כוונתו שהדם נבלע בה ואינו יוצא במליחה ואסורה באכילה? תיקון.

דם בבני מעיים - אין מחזיקים דם בבני מעיים, ואם נתבשלו בלי מליחה - מותרים. והיינו החלחולת וקיבה כרס ודקים, והדרא דכנתא.

משנה, עוף עם גבינה על השולחן - אינו מגיע לאיסור עשה כרבי עקיבא שבישול בשר עוף בחלב אסור רק מדרבנן.

דף ק"ג - ע"ב

משנה, בשר בהמה טהורה - בחלב בהמה טהורה: אסור בבישול ובהנאה. **בשר בהמה טהורה - בחלב בהמה טמאה, בשר בהמה טמאה - בחלב בהמה טהורה:** מותר בבישול ובהנאה.

בישול חיה ועוף בחלב - אינו אסור מהתורה, לרבי עקיבא: שנאמר 'לא תבשל גדי בחלב אמו' ג' פעמים, פרט לחיה ולעוף ובהמה טמאה. לרבי יוסי הגלילי: שנאמר 'לא תאכלו כל נבלה', ונאמר 'לא תבשל גדי בחלב אמו', מה שאסור משום נבילה אסור לבשל בחלב. אבל עוף שאסור משום נבילה אין איסור לבשל בחלב, שנאמר 'בחלב אמו', ועוף אין לו חלב אם.

כל בהמה טהורה באיסור בשר בחלב - אף על פי שנאמר 'גדי', משום שנאמר 'וישלח יהודה את גדי העזים', רק כאן הוא גדי עזים, אבל כל מקום שנאמר גדי סתם משמע גם פרה ורחל. ואין לומדים מכאן שכל מקום גדי הוא גדי עזים, שנאמר עוד 'ואת עורות גדי העזים', כאן גדי העזים אבל כל מקום שנאמר גדי סתם משמע גם פרה ורחל. ושני כתובים הבאים כאחד אינם מלמדים. ולסובר מלמדים, הרי נאמר בפסוק אחד שני מיעוטים 'עזים' 'העזים'.

נאמר 'גדי' - שלש פעמים, לשמואל א. לרבות שאם בישל חלב בחלב - חייב משום חלב ומשום בשר בחלב (ולהלן דף ק"ד יש חולקים), וכן אם בישל מִתָּה בחלב - חייב מִשּׁוֹם נבילה ומשום בשר בחלב, וללמוד שאיסור חל על איסור. ב. לרבות שליל שאם בישל בחלב - חייב. ג. למעט בהמה טמאה. נאמר 'בחלב אמו' - שלש פעמים, א. למעט חלב זכר, ב. למעט חלב שחוטה, ג. למעט חלב טמאה.

בישל דם בחלב - פטור מסברא משום בשר בחלב, שהרי דם אינו בכלל גדי. **בישל שליא בחלב -** פטור מסברא משום בשר בחלב, שהרי היא פירשא בעלמא היא.

כחן טמא שאכל תרומה טמאה - לשמואל בשם רבי אליעזר אינו במיתה, שנאמר 'ומתו בו כי יחללוהו' פרט לזו שמחוללת ועומדת. ואף על פי שסובר איסור חל על איסור, א. הפסוק ממעט שלא יתחייב. ב. בעלמא סובר אין איסור חל על איסור, ורק לענין בישול חלב או נבילה בחלב לומדים מהנאמר 'גדי' שאיסור חל על איסור. ג. לשמואל - איסור חל על איסור, ולרבי אלעזר - אין איסור חל על איסור.

בישול בחלב גדי שלא הניקה - אסור, כיון שתבוא לכלל אם, וממעטים רק חלב זכר.